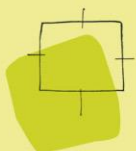

**Advies Natuurwaarden woningbouw It
Eilân te Heeg**

BügelHajema
Plek voor ideeën

**Advies Natuurwaarden woningbouw It
Eilân te Heeg**

Inhoud

Rapport

9 december 2014

Projectnummer 027.00.20.05.00.08

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Plangebied en voorgenomen plannen	7
2.1	Ligging	7
2.2	Huidige situatie	7
2.3	Voorgenomen plannen	9
3	Gebiedsbescherming	11
3.1	Natuurbeschermingswet 1998	11
3.2	Streekplan - Natuur	13
4	Soortenbescherming	15
4.1	Vaatplanten	15
4.2	Zoogdieren - vleermuizen	16
4.3	Zoogdieren - overige	20
4.4	Vogels	21
4.5	Amfibieën	22
4.6	Reptielen	23
4.7	Vissen	23
4.8	Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	24
5	Conclusie en consequenties	25
5.1	Beschermde gebieden	25
5.2	Beschermde soorten	25
5.3	Uitvoerbaarheid	26
6	Bronnen	29
6.1	Veldonderzoek	29
6.2	Media	30
6.3	Literatuur	30

Bijlagen

Inleiding

De gemeente Súdwest-Fryslân is voornemens om de gronden van watersportbedrijf Foekema aan It Eilân 7 te Heeg te herontwikkelen. Om de herontwikkeling mogelijk te maken, dient een planologische procedure te worden gevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

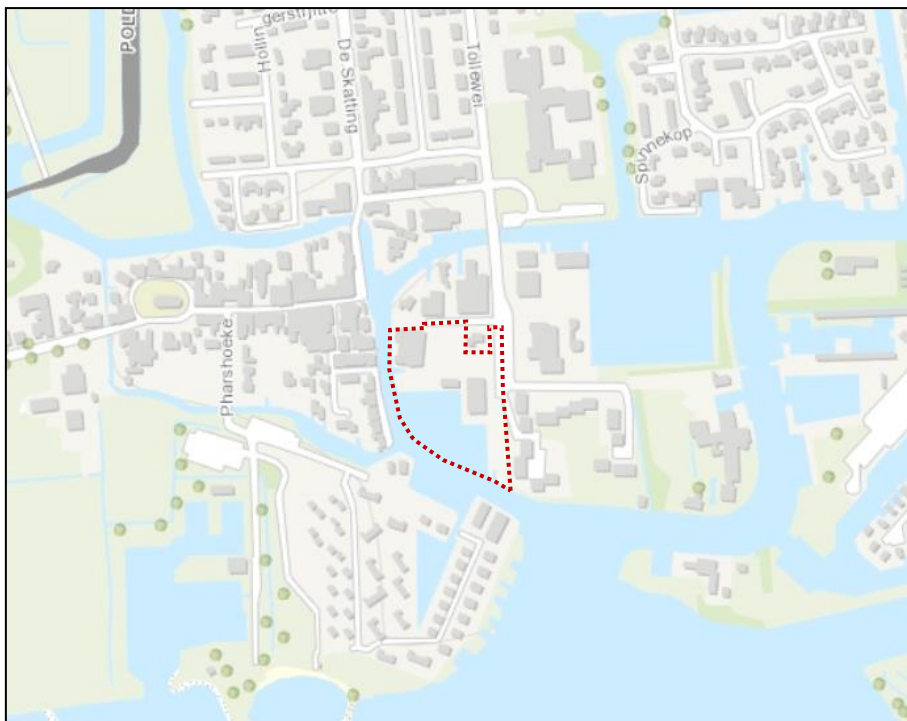
AANLEIDING

Het Advies Natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van het bovengenoemde voornemen. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en de provinciale structuurvisies en provinciale verordeningen. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1.

DOEL VAN HET ADVIES

De ligging van het plangebied wordt weergegeven in onderstaand figuur (figuur 1).

PLANGEBIED

Figuur 1. Topografische kaart met ligging plangebied (rood)

OPZET VAN HET RAPPORT	Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen: - beschrijving van het plangebied en de voorgenomen plannen; - beschrijving van de effecten op de te beschermen natuurwaarden; - conclusies en consequenties.
INFORMATIE	De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op: - bestaande bronnen zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites; - verkennend veldbezoek waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten.
BEOORDELING	Op basis van de bekende gegevens en het veldonderzoek zijn de mogelijke effecten als gevolg van de toekomstige ontwikkelingen bepaald. Daarnaast zijn (de effecten van) deze ontwikkelingen beoordeeld in het kader van de natuurwetgeving. Het is mogelijk dat het onderzoek aantoont dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is.
BEVINDINGEN	Tot slot worden in het hoofdstuk Conclusie en consequenties de bevindingen van het onderzoek kort weergegeven.

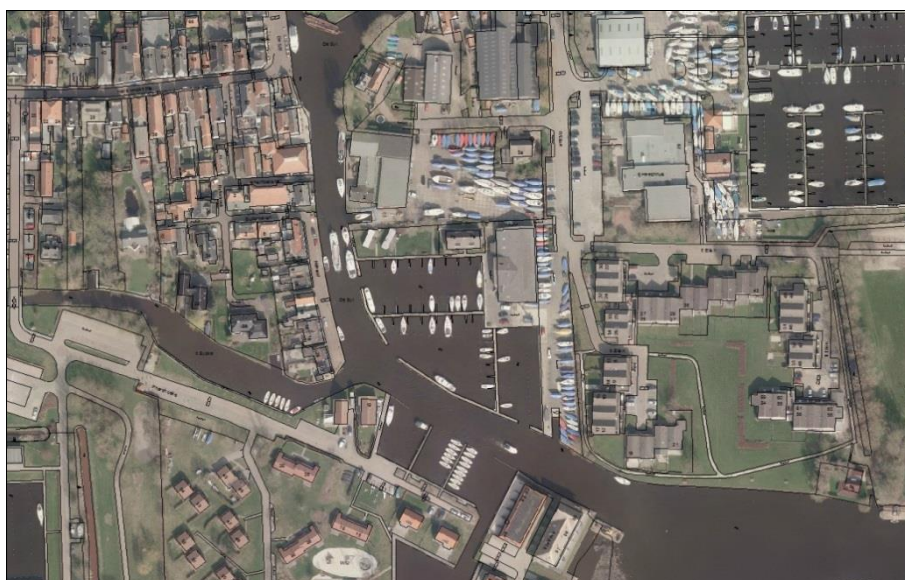
Plangebied en voorgenomen plannen

2.1

Ligging

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kern van het dorp Heeg. Figuur 1 geeft een topografisch overzicht van de ligging van het plangebied.

Het plangebied grenst aan de noordzijde aan bebouwd gebied, aan de oostzijde aan de straat It Eilân en woonbebouwing en aan de zuid- en westzijde aan de watergang Hegemer Far.

Figuur 2. Luchtfoto (2013), rood omlijnd het plangebied

2.2

Huidige situatie

Het plangebied wordt gevormd door de gronden behorende bij het thans nog ter plaatse gevestigde watersportbedrijf van Foekema aan It Eilân 7 (en 2) in Heeg.

In de bestaande situatie is in het plangebied sprake van een jachthaven met steigers en bedrijfsbebouwing. Daarnaast zijn er nog twee stacaravans op de locatie gesitueerd.

De bedrijfsbebouwing bestaat uit een twee-onder-een-kapwoning, een loods en een loodsencomplex. De loodsen zijn in gebruik als opslagplaats en werkplaats voor boten. In de meest zuidelijk gelegen loods zijn tevens een winkel en sanitaire voorzieningen ten behoeve van de jachthaven gevestigd. Loodsen zijn opgetrokken uit gevels van baksteen. Enkele bakstenengevels gaan over in een houten gevelbetimmering of een afwerking met trespa. De loodsen hebben een kap met daarop golfplaten, dan wel een plat dak met een bitumen bedekking. De twee-onder-een-kapwoning is opgetrokken uit baksteen (een bouwlaag) met een kap die bedekt is met betonnen dakpannen. De jachthaven ligt aan de watergang Hegemer Far. In het hele plangebied is langs de oever een houten oeverbeschoeiing aanwezig.

Figuur 1. Plangebied vanuit het zuiden

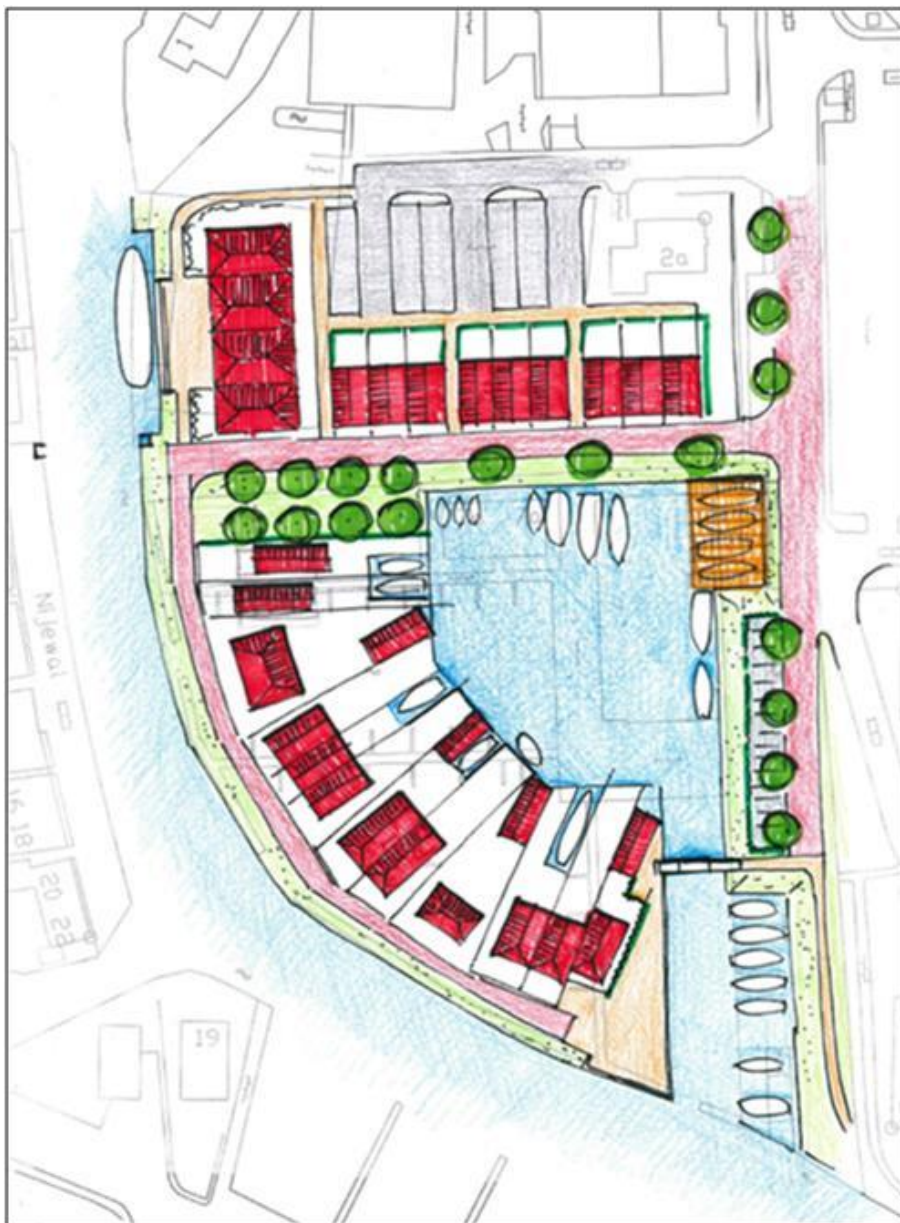

Figuur 2. Bebouwing noordwestzijde plangebied

2.3

Voorgenomen plannen

Het planvoornemen bestaat uit het vervangen van de bestaande jachthaven voor woningbouw en het herinrichten van het gebied. Figuur 3 toont een schetsmatige inrichtingstekening van het voorgenomen plan.

Figuur 3. Inrichtingstekening (bron: Interra, 2014)

G e b i e d s b e s c h e r m i n g

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) en de provinciale structuurvisie en verordening. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1.

3.1

Natuurbeschermingswet 1998

In de Nbw 1998 is de bescherming van specifieke (natuur)gebieden geregeld. In deze wet zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. Onder de Nbw 1998 worden drie typen gebieden aangewezen en beschermd: Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en Wetlands. Negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Nbw 1998 een externe werking kent.

De voorliggende rapportage is geschreven als voortoets in het kader van de Nbw 1998. Het begrip 'Voortoets' komt niet als zodanig voor in de Nbw 1998. Het begrip wordt in de praktijk echter veel gebruikt als naam voor een globale toetsing waarmee een indicatie wordt verkregen van de mogelijke negatieve gevolgen van een activiteit op in het kader van de Nbw 1998 beschermde Natura 2000-gebieden. Door een voortoets uit te voeren, wordt de vraag beantwoord of er een kans bestaat dat de activiteit verslechtering en/of significante verstoring met zich meebrengt, ofwel dat er een vergunningsplicht is.

VOORTOETS

Het plangebied ligt niet in en grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Nbw 1998. Het meest nabijgelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving (deelgebied Gouden Bodem), dat gelegen is op 400 meter afstand ten zuidoosten van het plangebied. De aanwijzing van dit beschermde gebied is in 2011 bekend gemaakt. In het aanwijzingsbesluit staan de begrenzing en de instandhoudingsdoelen. Voor het gebied is nog geen definitief Natura 2000-beheerplan vastgesteld; wel een ontwerp beheerplan. In tabel 1 is een overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen opgenomen.

INVENTARISATIE

Tabel 1. Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving per habitattypen en -soort en broedvogel- en niet-broedvogelsoort (bron: Essentietabel Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving, website ministerie EZ)

		doelstellingen			draagkracht	
		oppervlakte	kwaliteit	populatie	aantal vogels	aantal paren
habitattypen						
H3150	Meren met krabben-scheer en fonteinkruiden	=	=			
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=			
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	=			
habitatsoorten						
H1318	Meervleermuis	=	=	=		
H1340	Noordse woelmuis	>	>	>		
broedvogelsoorten						
A119	Porseleinhoen	=	=			1
broedvogelsoorten						
A040	Kleine Rietgans	=	=		20500	
A041	Kolgans	=	=		6700	
A045	Brandgans	=	=		39300	
A050	Smient	=	=		2700	
A061	Kuifeend	=	=		2400	
A068	Nonnetje	=	=		50	
A151	Kemphaan	=	=		2300	
A160	Wulp	=	=		behoud	

Voor sommige aangewezen soorten geldt, dat deze tevens gebruik maken van gebied dat buiten de Natura 2000-begrenzing ligt. Deze dieren zijn middels de 'externe werking' van de Nbw 1998 ook buiten deze begrenzing beschermd.

Voor meervleermuis vormen de wateren in het Natura 2000-gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving belangrijk foerageergebied. Verblijfplaatsen van deze soort bevinden zich in bebouwing en zijn buiten de begrenzing van het beschermde gebied gelegen, onder meer in Heeg. Middels vliegroutes over met name brede watergangen begeven zij zich van en naar het foerageergebied. De aan het plangebied grenzende Hegemer Far wordt ook door meervleermuizen gebruikt als vliegroute. Het betreft echter geen hoogwaardige vliegroute (zie paragraaf 4.2).

EFFECTEN Beschermde gebieden liggen, zoals beschreven, op een geruime afstand van het plangebied. Het plangebied en zijn omgeving kent daarnaast zelf geen hoge natuurwaarden en heeft geen hoogwaardige ecologische relaties met beschermde natuurgebieden. Op basis van voorgaande wordt een negatief effect op instandhoudingsdoelstellingen van beschermde gebieden niet verwacht.

TOETSING Voor het planvoornemen is geen vergunning op grond van de Nbw 1998 nodig. Het bevoegd gezag voor het plan, de gemeenteraad van Súdwest-Fryslân, dient deze conclusie te betrekken bij de vaststelling van het plan (Nbw 1998 artikel 19j).

3.2

Streekplan - Natuur

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de bij het streekplan behorende Verordening Romte Fryslân (PVR 2014) wordt wat betreft natuur bij ruimtelijke plannen ingezet op de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), bestaande natuurgebieden die buiten de EHS liggen en natuurwaarden in agrarisch gebied.

De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland, dat voldoende robuust is voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. De EHS is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale EHS is voor Friesland uitgewerkt in de VRF 2014.

ECOLOGISCHE HOOFD-
STRUCTUUR

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en VRF 2014 wordt buiten de EHS-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied.

NATUUR BUITEN DE EHS

Het plangebied is geen onderdeel van en grenst niet aan gronden die deel uitmaken van de EHS of zijn aangewezen als Natuurgebied buiten de EHS. Dergelijke gronden liggen op een geruime afstand van het plangebied. Aan de zuidzijde van het plangebied ligt het Hegemer Mar. Dit meer maakt onderdeel uit van de EHS. Het plangebied ligt verder niet op of nabij gronden die aangewezen zijn als Natuur buiten de EHS. Het plangebied heeft daarnaast geen betrekking op agrarisch gebied.

INVENTARISATIE

Op basis van het Natuurbeheerplan 2014 (10) is aan het open water van het Hegemer Mar het beheertype Zoete plas toegekend.

Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden, de terreinomstandigheden van het plangebied en het tussenliggende gebied en de aard van de ontwikkelingen zijn geen negatieve effecten op de EHS en bestaande natuurgebieden buiten de EHS te verwachten. Het plan heeft daarnaast geen betrekking op agrarisch gebied.

TOETSING

Het plan is niet in strijd met de VRF 2014.

Soortenbescherming

Relevante wetgeving op het gebied van de soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet (Ffw). Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van bestaande gegevens en een verkennend veldbezoek.

WET- EN REGELGEVING

Op basis van de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Ffw worden de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd (zie bijlage 1). De inheemse vogelsoorten hebben een eigen afwijkend beschermingsregime; ze vallen zowel onder het middelzware als strenge beschermingsregime.

BESCHERMINGSREGIME

Geraadpleegde databanken (opgave van Quickscanhulp.nl (2), zie bijlage 2), verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn met een eigen nummer in de literatuurlijst opgenomen. Gegevens uit deze bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

BRONNEN

Het plangebied is begin maart 2014 bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna. In aanvulling hierop heeft er vervolgens nader onderzoek plaatsgevonden naar de soort huismus en de soortgroep vleermuizen (zie ook 6.1 Veldonderzoek).

VELDONDERZOEK

Gezien de aard van het plangebied en op basis van de indruk die van het plangebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens, kan van alle soortengroepen met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van beschermde soorten in het gebied.

EXPERT JUDGEMENT

4.1

Vaatplanten

Het plangebied bestaat voornamelijk uit verharding, bebouwing en oppervlaktewater. De oever van het oppervlaktewater, jachthaven en Hegemer Far, is beschoeit met een houtenwalbeschoeiing. In het water is nagenoeg geen (onder)watervegetatie aanwezig. De beplanting op het terrein bestaat onder meer uit hortensia, klimop, longkruid en krokussen. Daarnaast staan er enkele bomen en struiken, waaronder berk, zwarte els en verschillende coniferen. Er

INVENTARISATIE

zijn geen beschermde planten aangetroffen; deze worden gezien de terrein-omstandigheden en het gebruik ook niet in het plangebied verwacht.

TOETSING Op basis van het veldonderzoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vaatplanten ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen ten aanzien van wilde beschermde vaatplanten verwacht.

4.2

Zoogdieren - vleermuizen

INVENTARISATIE Binnen een straal van vijf kilometer rond het plangebied zijn waarnemingen van zes vleermuissoorten geregistreerd (2, bijlage 2). Alle vleermuissoorten zijn streng beschermd.

Tijdens het verkennend veldbezoek is de bebouwing onderzocht op de geschiktheid als verblijfplaats voor vleermuizen. Hierbij is vastgesteld dat in de woning en het noordwestelijk gelegen loodsencomplex geschikte invliegopeningen aanwezig zijn, welke de toegang geven tot achterliggende tussenruimten. Het betreft openingen onder overhangende gevelpannen (woning) en openingen achter de boeiborden (loods). De bomen in en rond het plangebied hebben geen holtes die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Daarnaast ligt het in de verwachting dat de watergang Hegemer Far van waarde is voor meervleermuis. Meervleermuis is een soort die gevoelig is voor verstoring door een overmatige verlichting van zijn vliegroute en foerageergebied.

AANVULLEND ONDERZOEK In vervolg op het verkennend onderzoek is in de zomer en het najaar van 2014 aanvullend onderzoek uitgevoerd, om de aanwezigheid van verblijfplaatsen en vliegroutes van beschermde vleermuizen aan te tonen dan wel uit te sluiten. Het aanvullend onderzoek bestond uit vier veldinventarisaties in de nachtelijke uren, waarbij gebruik is gemaakt van ultrasounddetectoren (zie 6.1 Veldonderzoek).

25 MEI 2014 Op de avond van 24 mei is in het plangebied slechts eenmaal een vleermuis waargenomen. Het betrof een laatvlieger die om 22:38 uur (58 minuten na zonsondergang) van oost naar west over het plangebied vloot.

Gedurende de avond werden boven de aangrenzende Hegemer Far verschillende exemplaren meervleermuis waargenomen. Het eerste exemplaar vloog om 22:31 uur voorbij. Tijdens het onderzoek passeerden in totaal negen dieren; overwegend in zuidelijke richting.

25 JUNI 2014 Op de avond van 25 juni is eenzelfde beeld als op 25 mei verkregen. Om 22:35 uur (11 minuten na zonsondergang) vloog een laatvlieger van oost naar west over het plangebied. De eerste meervleermuis werd om 22:50 uur passerend over het Hegemer Far waargenomen. Tijdens het onderzoek passeerden in totaal 8 dieren; wederom voornamelijk in zuidelijke richting.

Op de avond van 11 september week het beeld sterk af van voorgaande bezoeken. Wel vloog er wederom vroeg op de avond een laatvlieger over het plangebied, dit maal om 20:42 uur (38 minuten na zonsondergang).

11 SEPTEMBER 2014

Bij de inspectie van de bebouwing, voorafgaand aan de inventarisatie, zijn op twee plaatsen uitwerpselen van vleermuizen aangetroffen. De uitwerpselen lagen onder aan de oost- en zuidgevel van het in de noordwesthoek gelegen loodsencomplex. Om 20:48 uur vloog een ruige dwergvleermuis uit aan de zuidzijde van het gebouw. Het dier verscheen vanachter het boeibord (dakomlijsting) waaronder ook de uitwerpselen waren gelegen. Gedurende de avond werd nabij deze locatie verschillende malen een rondvliegende ruige dwergvleermuis waargenomen. Tijdens de vlucht werden door dit dier baltsroepjes voortgebracht.

Aan de oostzijde zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen. Wel werden vanachter het boeibord, op de plaats waaronder uitwerpselen werden aangetroffen, baltsroepjes van ruige dwergvleermuis gehoord. Bij een nadere inspectie bleek dat er exemplaren ruige dwergvleermuizen tussen de bakstenen gevel en het boeibord hingen. Deze dieren waren aan het begin van de avond hier nog niet aanwezig (verder weggekropen in de spouw). Aan het einde van het onderzoek hingen er nog steeds acht exemplaren.

Over het Hegemer Far passeerde die avond slecht één vleermuis, een ruige dwergvleermuis (21:33 uur). Verder werd eenmaal, kort, een foeragerende gewone dwergvleermuis in het plangebied waargenomen.

Op de avond van 25 oktober zijn er geen uitwerpselen van vleermuizen aangetroffen. Ook zijn er geen andere aanwijzingen verkregen dat er op dat moment vleermuizen in de bebouwing binnen het plangebied verbleven. Binnen het plangebied foerageerde om 18:48 uur kort een gewone dwergvleermuis.

25 OKTOBER 2014

In de omgeving van het plangebied was meer activiteit van vleermuizen aanwezig, het betrof foeragerende gewone en ruige dwergvleermuizen.

Op basis van de inventarisaties is naar voren gekomen dat in het loodsencomplex, dat gelegen is in de noordwesthoek van het plangebied, twee verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aanwezig zijn. Figuur 3 geeft een overzicht van de positionering van de verblijfplaatsen.

FUNCTIE PLANGEBIED

Bij beide verblijfplaatsen kruipen de vleermuizen van onderen, achter de boeiborden (dak omlijsting van het platte dak). Vervolgens kunnen ze over het buitenblad van de gevelmuur, dat van rode baksteen is opgemetseld, in de spouw kruipen. Het binnenblad is vervaardigd van kalkzandsteen en in de spouw is geen isolatiemateriaal aanwezig. Voorheen werd de betreffende loods verwarmd aangezien er in de winterperiode werkzaamheden aan boten plaatsvonden, zoals schilderwerkzaamheden. De bedrijfsactiviteiten zijn recent gestaakt en de loodsen worden nu niet meer verwarmd. Daarmee wordt de spouw niet meer van binnenuit verwarmd en zal de niet geïsoleerde spouw tijdens een vorstperiode niet vorst vrij zijn.

Figuur 4. Positionering verblijfplaatsen ruige dwergvleermuis (rode en blauwe pijlen)

Ruige dwergvleermuis bewoonde de twee verblijfplaatsen alleen op 11 september. De verblijfplaats in de zuidgevel werd bewoond door één exemplaar en de verblijfplaats in de oostgevel werd bewoond door acht exemplaren. Bij beide verblijfplaatsen werden geregeld baltsroepen gehoord. Aangezien september binnen de paarperiode van ruige dwergvleermuis valt, duidt dit gedrag op baltsende mannetjes. De verblijfplaatsen hebben dan ook een functie als paarverblijfplaats.

Ruige dwergvleermuizen hebben een sterke seizoenstrek. Vanaf augustus/september trekken vooral de dieren uit Midden- en Oost-Europa in zuidwestelijke richting om onder andere in Nederland te overwinteren. Tijdens de trek in het najaar vormen de vrouwtjes paargroepjes van 2 tot 10 dieren in de verblijfplaatsen van territoriale mannetjes die zij op hun route passeren. Mannetjes hebben in het najaar een verblijfplaats die ze fel verdedigen tegen andere mannetjes. Vanuit hun verblijfplaats laten ze dan 's avonds en 's nachts een werfroep horen waarmee ze vrouwtjes naar hun verblijfplaats lokken.

Op 25 oktober werden de verblijfplaatsen al niet meer bewoond. Daarmee lijkt het niet waarschijnlijk dat de verblijfplaatsen een functie vervullen als win-

terverblijfplaats. De verblijfplaatsen zijn bij aanhoudende vorst niet vorstvrij aangezien het loodsencomplex niet meer wordt verwarmd. Bekend is dat ruige dwergvleermuizen bij vorst vaak verwarmde gebouwen opzoeken.

Figuur 5. Oostgevel loods met verblijfplaats ruige dwergvleermuis

Het plangebied vormt geen hoogwaardig foerageergebied voor vleermuizen. De aangrenzende Hegemer Far vormt in de zomerperiode wel een vliegroute van een tiental meervleermuizen. Dit betreft een relatief klein aantal dieren. Het Hegemer Far vormt daarmee geen hoogwaardige vliegroute.

Meervleermuis is gevoelig voor verstoring door verlichting van zijn vlieggebied. Een overmatige verlichting van het Hegemer Far zal leiden tot verstoring van de vliegroute van meervleermuis. De reeds aanwezige hoge lichtintensiteit maakt reeds dat het Hegemer Far geen belangrijke waarde heeft als foerageergebied. Het ligt gezien de bebouwing langs overige delen van de watergang niet in de verwachting dat uitstralende verlichting vanaf de nieuwe woonerven tot verdere verstoring zal leiden. Doordat de nieuw te realiseren weg langs het Hegemer Far dood loopt wordt er 's nachts geen hoge intensiteit aan verkeersbewegingen verwacht, waardoor tevens geen belangrijke verstoring door verlichting (koplampen) van gemotoriseerd verkeer wordt verwacht. Straatverlichting daarentegen langs de nieuwe weg, parallel aan het Hegemer Far kan wel in potentie leiden tot verstoring. Meervleermuis vliegt tot 60 cm boven het wateroppervlak. Ten aanzien van straatverlichting kan gekozen worden voor speciale armaturen waarbij verlichting richting het Hegemer Far wordt afgeschermd of voor een minder storende verlichtingskleur zoals amber (oranje-gele kleur die haar naam te danken heeft aan de kleur van barnsteen).

Op basis van het onderzoek komt naar voren dat er in het loodsencomplex, dat gelegen is in de noordwesthoek van het plangebied, twee verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aanwezig zijn. Deze verblijfplaatsen zijn op basis van de Ffw het gehele jaar rond beschermd, dus ook als ze tijdelijk niet worden bewoond.

TOETSING

Door sloop van de bebouwing gaan de verblijfplaatsen verloren. Dit is in strijd met artikel 11 van de Ffw. Bij het onzorgvuldig uitvoeren van de werkzaamheden kunnen tevens individuen van ruige dwergvleermuis worden verwond en/of gedood. Het verwonden en/of doden van individuen is in strijd met artikel 9 van de Ffw.

Met betrekking tot de hierboven genoemde verbodsovertredingen dient een ontheffing van de Ffw te worden aangevraagd. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) heeft voor ruige dwergvleermuis een soortenstandaard opgesteld waarin onder meer mogelijke maatregelen voor een ontheffingsaanvraag worden voorgesteld (12). Deze soortenstandaard is op de website van RVO te vinden (<https://mijn.rvo.nl/flora-en-faunawet-soortenstandaard>).

Belangrijke vliegroutes en foerageergebied maken onderdeel uit van de functionele leefomgeving van voortplanting en vaste rust- en verblijfplaatsen. Het verstoren of de vernietiging van een essentiële vliegroute betreft daarmee een verstoring van voortplanting en/of vaste rust- en verblijfplaatsen (artikel 11 Ffw). Gezien het aantal passerende meervleermuizen en de aanwezigheid van alternatieve routes vormt het Heger Far ter hoogte van het plangebied geen essentiële vliegroute.

In het kader van de algemene zorgplicht zou echter wel een inspanning geleverd moeten worden om het Heger Far geschikt te houden voor meervleermuis. Zoals eerder besproken zou ten aanzien van straatverlichting gekozen kunnen worden voor speciale armaturen waarbij verlichting richting het Hegemer Far wordt afgeschermd of voor een minder storende verlichtingskleur voor vleermuizen zoals amber (oranje-gele kleur die haar naam te danken heeft aan de kleur van barnsteen).

4.3

Zoogdieren - overige

INVENTARISATIE

Het plangebied dat gelegen is binnen de bebouwde kern van Heeg bestaat voornamelijk uit verharding, bebouwing en oppervlaktewater. De oever van het oppervlaktewater, jachthaven en Hegemer Far, is beschoeit met een houten walbeschoeiing. Het plangebied heeft hiermee een lage waarde voor grondgebonden zoogdieren. In de schaars aanwezige groenvoorzieningen kunnen soorten als bosmuis, egel en huisspitsmuis verblijven. Het gaat hierbij om licht beschermde soorten.

Gezien de terreinomstandigheden wordt de aanwezigheid van zwaardere beschermde soorten niet binnen het plangebied verwacht.

EFFECTEN

Ten behoeve van de ontwikkelingen zal de beplanting worden verstoord/verwijderd en de bodem worden vergraven. Hierdoor wordt leefgebied van een aantal licht beschermde soorten aangetast en worden verblijfplaatsen verstoord en vernietigd. Ook kunnen exemplaren worden gedood. Na realisatie van het plan zal het plangebied naar verwachting een soortgelijke lage waarde herbergen voor grondgebonden zoogdieren.

Op basis van het veldonderzoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep zoogdieren ontstaan. In het plangebied komen enkele licht beschermde soorten voor. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten kunnen worden verstoord en vernietigd (artikel 11 Ffw) als gevolg van de inrichtingswerkzaamheden. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9 Ffw). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11 van de Ffw. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

TOETSING

4.4

Vogels

Het plangebied betreft geen hoogwaardig broedgebied voor vogels. Binnen het plangebied is veel verharding en bebouwing en relatief weinig opgaand groen aanwezig. Daarnaast is er zomers veel menselijke activiteit aanwezig (optische verstoring).

Alle inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd. Over het algemeen is het nest van vogels alleen beschermd wanneer dit in gebruik is om een broedsel groot te brengen (tijdens het broedseizoen). Bij enkele vogelsoorten is het nest echter jaarrond beschermd (dus ook buiten het broedseizoen). Voor het plangebied gaat het om huismus.

Tijdens het verkennende veldbezoek op 7 maart 2014 zijn bij een inspectie van het dak van de twee-onder-een-kapwoning onder de dakpannen vier oude nesten van huismus aangetroffen. Binnen het plangebied verbleven op dat moment geen huismussen.

INVENTARISATIE

Het dak van de twee-onder-een-kapwoning, dat gedekt is met betonpannen, is matig geschikt als nestplaats vanwege de beperkte ruimte tussen de dakpanelen en de dakpannen (helling dakvlak en type dakpan). Ter plaatse van de nesten is de nestruimte vergroot doordat de mussen isolatiemateriaal (hardschuim in dakpaneel) hebben weggepikt.

Op 27 maart 2014 is het plangebied in de vroege ochtend specifiek bezocht ten behoeve van de inventarisatie van huismussen. Binnen het plangebied werden wederom geen huismussen waargenomen.

Op 24 mei 2014 is opnieuw een inspectie van het dak van de twee-onder-een-kapwoning uitgevoerd. Daarbij zijn geen nieuwe of opgemaakte nesten aangetroffen, maar alleen de vier eerder aangetroffen verouderde nesten.

Geconcludeerd kan worden dat huismus in het verleden onder het pannendak van de twee-onder-een-kapwoning heeft genesteld, maar dat het dak momenteel niet meer in gebruik is als nestplaats, dan wel rustplaats.

In het opgaand groen zullen gedurende het broedseizoen wel vogels zoals houtduif, merel, vink en winterkoning nestelen.

EFFECTEN	Het broed- en foerageergebied van een aantal vogelsoorten zal veranderen als gevolg van de voorgenomen ontwikkelingen. De nieuwe situatie is wederom geschikt voor een aantal algemene broedvogels. Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, kunnen nesten van broedvogels worden verstoord.
TOETSING	Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroep vogels ontstaan. Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van bewoonde nesten van vogels (artikel 11) wordt in principe niet verleend. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als activiteiten voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. De Ffw kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt. Wanneer men de werkzaamheden tijdens het broedseizoen wil opstarten, dient het terrein voor aanvang van de werkzaamheden door een deskundige te worden onderzocht op het voorkomen van broedvogels. Wanneer nestelende vogels worden aangetroffen of niet uitgesloten kunnen worden, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld of moet rond het nest een 'werkvrije' zone in acht worden genomen. In deze zone mag dan niet worden gewerkt teneinde verstoring van de broedende vogel(s) te voorkomen.

4.5

Amfibieën

INVENTARISATIE	Het plangebied dat gelegen is binnen de bebouwde kern van Heeg bestaat voornamelijk uit verharding, bebouwing en oppervlaktewater. De oever van het oppervlaktewater, jachthaven en Hegemer Far, is beschoeit met een houten walbeschoeiing. Het plangebied heeft hiermee geen belangrijke waarde voor amfibieën. Evenwel kan incidenteel gewone pad in het plangebied worden aangetroffen. Buiten de voortplantingsperiode is gewone pad niet gebonden aan oppervlakte wateren. De soort wordt veel in bebouwd gebied aangetroffen.
TOETSING	Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep amfibieën ontstaan. In het plangebied kan een en-

kele licht beschermde soort aanwezig zijn. Vaste verblijfplaatsen van deze soort kunnen worden vernietigd en verstoord (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

4.6

Reptielen

Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied voor reptielen aanwezig; daarnaast komt uit het raadplegen van bronnen (2, 14, 16) naar voren dat in de ruime omgeving van het plangebied geen waarnemingen van reptielen bekend zijn. Er worden derhalve geen reptielen binnen het plangebied verwacht.

INVENTARISATIE

Op basis van het veldonderzoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep reptielen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen ten aanzien van beschermde reptielen verwacht.

TOETSING

4.7

Vissen

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de streng beschermde soort grote modderkruiper en de middelzwaar beschermde soort kleine modderkruiper bekend (2). In het Hegemer Far ter hoogte van het plangebied, als mede in het water van de jachthaven is geen natuurlijke oevervegetatie of onderwatervegetatie aanwezig. De oevers zijn beschoeit met een houten walbeschoeiing. Het plangebied biedt derhalve geen geschikt leefgebied voor beschermde vissoorten.

INVENTARISATIE

Op basis van het veldonderzoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vissen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen ten aanzien van beschermde vissen verwacht.

TOETSING

4.8

Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

INVENTARISATIE	Gezien de huidige inrichting en het gebruik is het plangebied geen hoogwaardig leefgebied voor ongewervelden. Met het oog op de aanwezige biotopen en het voorkomen/de verspreiding in Nederland (2, 15, 16) worden binnen en direct rond het plangebied geen beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden verwacht.
TOETSING	Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroepen dagvlinders, libellen en overige ongewervelden ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen verwacht.

Conclusie en consequenties

5

5.1

Beschermde gebieden

Beschermde natuurgebieden in het kader van de Nbw 1998 en het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid liggen op geruime afstand van het plangebied. Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden, de terreinomstandigheden van het plangebied en het tussenliggende gebied en de aard van de ontwikkelingen zijn geen negatieve effecten op in het kader van de Nbw 1998 beschermde natuurgebieden te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Nbw 1998 nodig. Het plan is daarnaast op het gebied van natuur niet strijdig met de VRF 2014.

5.2

Beschermde soorten

Uit het onderzoek komt naar voren dat het plangebied een beperkte natuurwaarde kent. Desalniettemin komen binnen het plangebied op basis van de Ffw beschermde diersoorten voor. In dit kader zijn drie aspecten van belang: verblijfplaatsen van vleermuizen, vliegroute van vleermuizen en nestplaatsen van vogels.

Ruige dwergvleermuis

Op basis van het onderzoek komt naar voren dat er in het loodsencomplex, dat gelegen is in de noordwesthoek van het plangebied, twee verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aanwezig zijn. Deze verblijfplaatsen zijn op basis van de Ffw het gehele jaar rond beschermd, dus ook als ze tijdelijk niet worden bewoond. Door sloop van de bebouwing gaan de verblijfplaatsen verloren. Dit is in strijd met artikel 11 van de Ffw. Bij het onzorgvuldig uitvoeren van de werkzaamheden kunnen tevens individuen van ruige dwergvleermuis worden verwond en/of gedood. Het verwonden en/of doden van individuen is in strijd met artikel 9 van de Ffw. Met betrekking tot artikel 11 van de Ffw dient een ontheffing van de Ffw te worden aangevraagd.

Meervleermuis

Op basis van het onderzoek komt naar voren dat het aangrenzende Hegemer Far door meervleermuis gebruikt wordt als vliegroute. Belangrijke vliegroutes maken onderdeel uit van de functionele leefomgeving van voortplanting en vaste rust- en verblijfplaatsen. Het verstoren of de vernietiging van een essen-

tiële vliegroute betreft daarmee een verstoring van voortplanting en/of vaste rust- en verblijfplaatsen (artikel 11 Ffw). Gezien het aantal passerende meervleermuizen en de aanwezigheid van alternatieve routes in de omgeving vormt het Heger Far ter hoogte van het plangebied geen essentiële vliegroute. In het kader van de algemene zorgplicht zou echter wel een inspanning geleverd moeten worden om het Heger Far geschikt te houden voor meervleermuis. Door een overmatige verlichting van het Hegervar Far zal deze door meervleermuis worden gemedend. Ten aanzien van straatverlichting zou gekozen moeten worden voor speciale armaturen waarbij verlichting richting het Heger Far wordt afgeschermd of voor een minder storende verlichtingskleur voor vleermuizen zoals amber.

Broedvogels

Het plangebied - en dan met name de opgaande beplanting - vormt een onderdeel van het broedgebied van vogels. Alle inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd. Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nestplaatsen aangetroffen. Nestplaatsen van voorkomende vogelsoorten zijn alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Het verstoren en vernielen van in gebruik zijnde nesten is verboden; artikel 11 van de Ffw. Ook is het verboden eieren te beschadigen of te vernielen; artikel 12 van de Ffw. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van bewoonde nesten van vogels wordt in principe niet verleend. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels kan een overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen (zie 4.4 Vogels).

5.3

Uitvoerbaarheid

Uit het onderzoek naar effecten op beschermde natuurwaarden blijkt dat voor het plan geen vergunning op grond van de Nbw 1998 nodig is. Het plan is daarnaast wat betreft het aspect natuur niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid (VRF 2014). Voor de uitvoering van het plan dient wel een ontheffing van de Ffw te worden verkregen. Tevens dienen mitigerende maatregelen te worden genomen.

Het plan is niet passend binnen het geldende bestemmingsplan. Het planvoornemen zal mogelijk worden gemaakt door middel van een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan. De Ffw haakt aan bij de omgevingsvergunning. In dit kader dient als onderdeel van de omgevingsvergunning een verklaring van geen bedenkingen ten aanzien van "Handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten" te worden aangevraagd.

Gezien de aangetroffen soorten en de in dit rapport opgenomen voorziene plannen en activiteiten behoudt dit onderzoek drie jaar zijn geldigheid voor een wettelijke of juridische procedure. Dit betreft een ontheffingsaanvraag

voor de Ffw of een besluit waarop de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is (o.a. een besluit voor de Wro). Bij aanpassingen van het oorspronkelijke plan en veranderingen in de terreinomstandigheden van het plangebied, die kunnen leiden tot andere inzichten met betrekking tot natuurwaarden, zal een actualisatie van het onderzoek moeten plaatsvinden. Dit geldt ook wanneer het beleid voor beschermde gebieden in de omgeving verandert.

B r o n n e n

6

6.1

Veldonderzoek

Het plangebied en omgeving is op 7 maart 2014 door mevrouw drs. A.A. Schwab bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Hierbij is het relevant op te merken dat met behulp van een ladder een inspectie van het pannendak van de twee-onder-een-kapwoning is uitgevoerd. Het was een droge, half bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 11 °C.

VERKENNEND VELDBEZOEK

Ten behoeve van de inventarisatie van huismus is het plangebied aanvullend bezocht op de vroege ochtend van 27 maart 2014 door mevrouw drs. A.A. Schwab. De inventarisatie was met name gericht op territorium- en nestindicerend gedrag. Het was een droge, licht bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 12 °C.

HUISMUS

Vervolgens is op de avond van 24 mei 2014 met behulp van een ladder een tweede inspectie van het pannendak van de twee-onder-een-kapwoning uitgevoerd (eerste was tijdens verkennend veldbezoek).

Op 24 mei, 25 juni, 11 september en 25 oktober 2014 is het plangebied bezocht ten behoeve van de inventarisatie van vleermuizen. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van het vleermuisprotocol¹ dat is ontwikkeld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging in overleg met de Dienst Landelijk Gebied en de voormalige Gegevensautoriteit Natuur.

VLEERMUIZEN

Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich in een gebied te oriënteren en voor het lokaliseren van prooien tijdens de jacht. Deze echolocatie vindt plaats door middel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert; deze zijn soortspecifiek (frequentie en ritme). Met behulp van een ultrasound-detector (batdetector) kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt.

Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van Pettersson D240x ultrasounddetectors. Met een Edirol R 09-RH zijn geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma Bat Sound Pro 3.31b. Alle inventarisaties vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 2). Voor het onderzoek zijn twee onderzoekers ingezet: drs. A.A. Schwab en ing. D.J. Venema.

Tabel 2. Omstandigheden tijdens de vleermuisinventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsondergang	Weer	Temperatuur
24-05-2014	21:30 - 23:45	21:40	onbewolkt en windstil	17°C
25-06-2014	22:00 - 00:00	22:04	onbewolkt en zwakke wind	21°C
11-09-2014	20:00 - 22:30	20:04	licht bewolkt en zwakke wind	18°C
25-10-2014	18:20 - 20:00	18:25	bewolkt en windstil	13°C

6.2

Media

1. www.natuurloket.nl. Het Natuurloket is een onafhankelijke informatie-makelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Het is een initiatief van onder meer de Gegevensautoriteit Natuur en de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF).
2. www.quickscanhulp.nl. Quickscanhulp.nl is een internetapplicatie die gegevens over beschermde soorten van de laatste vijf jaar in een aan te geven gebied toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Het is een initiatief van onder meer de Gegevensautoriteit Natuur en de organisaties binnen de VOFF (www.natuurloket.nl).
3. www.telmee.nl. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Op de site is tevens verspreidingsinformatie van planten en dieren te vinden.

6.3

Literatuur

4. Brenninkmeijer, A., R.M.G. van der Hut & M. Koopmans, Verspreiding (periode 1995-2008) van beschermde vissoorten in Fryslân, A&W-rapport 1029, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden 2008.
5. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Handreiking Flora- en faunawet, Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling, versie 1.1 (werk-kader intern), 31 oktober 2008.
6. Dienst Regelingen, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, brief met referentie ffw2009.corr.046, 26 augustus 2009.
7. Koese, B., E.P. de Boer, J.G.M. Guppen, J. Schut & J. Tienstra, De gestreepte waterroofkever in Zuidoost-Friesland: inhaalslag 2008, EIS-Nederland, Leiden 2008.
8. Melis, J. (coördinatie), Vissen in Fryslân, Werkatlas, Wetterskip Fryslân, maart 2012.

9. Melis, J. (redactie), Werkatlas Zoogdieren van Friesland (verspreiding tot 15 november 2011), Zoogdierverseniging, januari 2012.
10. Natuurbeheerplan 2014, Gedeputeerde Staten van Fryslân 1 oktober 2013.
11. Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber. A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) (verspreidingsperiode <1980-1999) - Nederlandse fauna deel 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2004.
12. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Economische Zaken, Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis Versie 1.1, publicatienummer RVO-S23-401/BF15896, maart 2014.
13. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Economische Zaken, Soortenstandaard Huismus Versie 1.1, publicatienummer RVO-S18-401/BF15896, maart 2014.
14. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2012 (verspreidingsperiode 2003-2012), RAVON 51, jaargang 15 (5): blz. 119-132.
15. Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' (verspreidingsperiode 1999-2006), EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
16. Wymenga, E., A. Brenninkmeijer, L. Heikoop & J. Schut (red.), Speciale beschermingszones en beschermde soorten in Fryslân (verspreidingsperiode 1995-2005), A&W-rapport 486, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv, Veenwouden 2006.

B i j l a g e n

1. Wet- en regelgeving natuurwaarden
2. Opgave van Quickscanhulp.nl

Bijlage 1

Wet - en regelgeving natuurwaarden

Relevante wetgeving met betrekking tot soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet (Ffw). Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot gebiedsbescherming betreft de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) en het beschermingsregime van de Ecologische Hoofdstructuur. In het navolgende wordt een toelichting op deze wet- en regelgeving gegeven.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Ffw in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Ffw staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Ffw is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12). Tevens moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat enkele van deze verboden indirect worden overtreden door aantasting van bijvoorbeeld het foerageergebied en migratieroutes.

VERBODEN

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel.

BESCHERMDE SOORTEN

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Ffw in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in drie tabellen. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voor-

BESCHERMINGSREGIMES

komen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd.

TABEL 1	Licht beschermde soorten (algemene soorten) zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Ffw. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De verboden, bedoeld in artikel 9 tot en met 11 van de wet, gelden in het geheel niet ten aanzien van mol, bosmuis en veldmuis. Daarnaast gelden ze niet ten aanzien van huisspitsmuis voorzover dit dier zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.
TABEL 2	Voor middelzwaar beschermde soorten (overige soorten) en vogels geldt een vrijstelling in het kader van de Ffw, mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode (zie hierna). Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing bij middelzwaar beschermde soorten zijn: - de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - de activiteit moet een redelijk doel dienen.
TABEL 3	Ontheffing voor streng beschermde soorten en vogels wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig worden gemitigeerd dat er geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing zijn: - er mag geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit zijn; - de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er moet een in of bij de wet genoemd belang zijn; - er wordt zorgvuldig gehandeld; - er vindt geen benutting of economisch gewin plaats.
ACTIVITEITENPLAN	Ten behoeve van een ontheffingsaanvraag artikel 75 Ffw dient een activiteitenplan te worden opgesteld. In het activiteitenplan worden het doel van de aanvraag en een uitgebreide onderbouwing van de activiteit beschreven. Het vormt de basis van de beoordeling door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken.
AFWIJZING	Wanneer door middel van het nemen van mitigerende maatregelen een verbodsovertreding wordt voorkomen, kan het eveneens goed zijn om een activiteitenplan op te stellen om het 'zorgvuldig werken' vast te leggen. Dit

activiteitenplan kan via de aanvraagprocedure voor een ontheffing artikel 75 Ffw ter beoordeling aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland worden voorgelegd. Hierbij wordt dan ingezet op een goedkeuring van de maatregelen, maar een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Door uitvoering van de maatregelen die in het activiteitenplan zijn beschreven, wordt een overtreding van de Ffw namelijk voorkomen en is een ontheffing niet nodig.

Een gedragscode is een document waarin wordt aangegeven hoe bij het uitvoeren van activiteiten of werkzaamheden schade aan beschermde planten en dieren wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Ook wordt in de gedragscode aangegeven hoe in de praktijk zorgvuldig wordt gehandeld.

GEDRAGSCODE

Om te voldoen aan de onderzoeksverplichting naar andere eventueel belemmerende regelgeving zoals gesteld in artikel 3.1.6 Bro, is het voldoende dat een ecooloog vaststelt dat er geen ontheffingen volgens artikel 75 Ffw nodig zijn of dat deze kunnen worden verkregen (ABRvS 23 augustus 2006). Dit oordeel is geldig wanneer het is gebaseerd op goed onderzoek en juridisch navolgbaar is gedocumenteerd, zoals in voorliggende rapportage is gebeurd. De begrippen 'ecoloog', 'goed onderzoek' en 'rapportage' zijn beschreven in de 'Handreiking Flora- en faunawet, 31 oktober 2008' van de Dienst Landelijk Gebied.

BEOORDELING

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet uit 1967 voldeed niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen aan natuurbescherming stellen. Daarom is op 1 oktober 2005 de Nbw 1998 van kracht geworden, die de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden bundelt. Daarmee zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Nbw 1998 verwerkt.

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Nbw 1998:

BESCHERMDE GEBIEDEN

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Verder is deze wet de basis voor het nationale Natuurbeleidsplan (structuurvisie) waarin de Ecologische Hoofdstructuur is geregeld.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen Gedeputeerde Staten van de provincies de vergunningen, maar bij landsbelangoverschrijdende gebieden doet de minister van Economische Zaken dit.

VERGUNNING

ORIENTATIEFASE/ VOORTOETS	Bij projecten, plannen en activiteiten in of in de omgeving van een beschermd gebied moet in een vooroverleg tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer (samen met zijn ecologisch adviseur), worden ingeschat of de voorgestane ontwikkeling een significant negatief effect op dit gebied tot gevolg kan hebben. In deze oriëntatiefase vindt een globale toetsing plaats, de zogenaamde voortoets, waardoor een indicatie van de mogelijke negatieve gevolgen wordt verkregen. Op deze manier kan worden bepaald hoe de verdere procedure dient te worden doorlopen en of vergunningverlening aan de orde is. Het bevordert de voortgang van het proces wanneer de initiatiefnemer een aantal globale onderzoeksgegevens voor dit vooroverleg aanlevert. In voorliggend rapport heeft de ecooloog die gegevens beschreven.
VERGUNNINGAANVRAAG	Wanneer er geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden gedaan. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Nbwrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. Indien een gebied alleen of mede op grond van een eerdere aanwijzing als natuurmonument is aangewezen, geldt voor dat zelfstandige gebied of voor die specifieke aanwijzingscriteria een lichter afwegingskader met een zekere bestuurlijke vrijheid.
ADC-CRITERIA	Wanneer het bevoegd gezag een passende beoordeling nodig acht, moet rekening worden gehouden met de ADC-criteria. Het project moet dan achtereenvolgens worden beoordeeld op: mogelijke (A) alternatieven, (D) dwingende redenen van groot openbaar belang en verplichte (C) compensatie. Veel projecten zullen niet aan deze criteria voldoen. Het kan daarom gunstig zijn om bij twijfel over effecten een uitgebreider vooronderzoek te doen in de vorm van een natuurbeschermingswetonderzoek. Een interactief proces tussen de onderzoekers, de initiatiefnemer en zijn ontwerpers, biedt daarnaast de mogelijkheid om het plan zo bij te stellen dat significant negatieve effecten worden voorkomen.
INSTANDHOUDINGSDOELEN	De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermd gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheerplannen. In het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitats en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad.
BEHEERPLANNEN	Voor alle Natura 2000-gebieden moeten beheerplannen worden opgesteld. In een beheerplan wordt vastgelegd hoe en wanneer de doelen voor een gebied worden gehaald (instandhoudingsdoelstellingen). Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer) die negatieve effecten

ten op de natuur(doelen) hebben, kunnen ook in het beheerplan worden geregeld, waarmee een integrale aanpak wordt bewerkstelligd. Een beheerplan moet binnen drie jaar na aanwijzing als Natura 2000-gebied worden vastgesteld.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). De EHS moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit in Nederland waarborgen. De EHS is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal Natuurbeleidsplan van 1990. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) staan de plannen van de rijksoverheid met betrekking tot de EHS. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de EHS. In de Provinciale Structuurvisie en Provinciale Ruimtelijke Verordening is dit als beleidsdoel opgenomen.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden;
- toekomstige natuurgebieden;
- beheergebieden.

BESCHERMDE GEBIEDEN

Voor de EHS geldt het beschermings- en compensatieregime uit de Nota Ruimte, zoals uitgewerkt in de Spelregels EHS (Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS). In het geval van een ruimtelijke procedure worden ingrepen bij EHS-gebieden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst. Wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

BESCHERMING

Bijlage 2

Opgave van

Quickscanhulp.nl

Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de Nationale Database Flora en Fauna

Disclaimer - De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatie-bron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

© NDFF - quickscanhulp.nl 18-03-2014 15:45:46

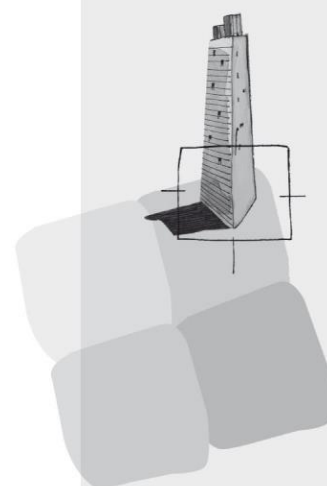
Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Boomvalk	Vogels	streng	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	streng	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	streng	0 - 1 km
Havik	Vogels	streng	0 - 1 km
Huismus	Vogels	streng	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	streng	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	streng	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	streng	0 - 1 km
Roek	Vogels	streng	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	streng	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	streng	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	streng	0 - 1 km
Meervleermuis	Zoogdieren	streng	0 - 1 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	streng	0 - 1 km
Spaanse ruiter	Vaatplanten	middelzwaar	1 - 5 km
Wilde marjolein	Vaatplanten	middelzwaar	1 - 5 km
Kleine modderkruiper	Vissen	middelzwaar	1 - 5 km
Steenmarter	Zoogdieren	middelzwaar	1 - 5 km
Grote modderkruiper	Vissen	streng	1 - 5 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	streng	1 - 5 km
Steenuil	Vogels	streng	1 - 5 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	streng	1 - 5 km
Noordse woelmuis	Zoogdieren	streng	1 - 5 km
Otter	Zoogdieren	streng	1 - 5 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	streng	1 - 5 km
Waterspitsmuis	Zoogdieren	streng	1 - 5 km
Watervleermuis	Zoogdieren	streng	1 - 5 km

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Súdwest-Fryslân

Rapport
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
027.00.20.05.00.08

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort